

Плодовита черна прѣсть става всждѣ, дѣ-то растителны-ты останкы гниѣть на сухо мѣсто и на отворенѣ въздухѣ; такъва е напр. черна-та прѣсть по горы-ты. Плодовита-та черна прѣсть е като сжщѣй торѣ.

По блатища и трѣсница ся намира една черна прѣсть, коя-то е станжала отъ растителны останкы, угнилы на-половинѣ, и то на мокро; нѣ такъва черна прѣсть не поноси на растенія-та, едно защо-то у неѣ нѣма рудны трошницы както гы има у плодовитѣ-тѣ чернѣ прѣсть, а друго защо-то отъ много-то влагѣ тя е набрала у себе много киселинѣ, та растенія-та, ако бы да смучать отъ неѣ, полинѣвать. Такъва черна прѣсть ся казва *ялава черна прѣсть* или *мрътвица*. Ако рече чловѣкъ да раскопае нѣкой трѣсей ще види, че ся копае тврѣдѣ тяжко и едва може да ся открьтять цѣли крѣпеліе угнеліе, кон-то кога изсжнѣть зимать да тѣвѣть като нѣкой сдуханы вжглища. Такъвъ трѣсей е чиста ялава черна прѣсть, съ коѣ-то не може да ся натори и подобри друга земя както ся прави съ плодовитѣ-тѣ чернѣ прѣсть. Нѣ такъва трѣсей ако бы да ся прѣсушять на ся насипать съ варовитѣ прѣсть, тѣй стаять тврѣдѣ добры нивы защо-то ялава-та черна прѣсть ще си изгуби влагѣ-тѣ и киселинѣ-тѣ та така ще ся обръне на плодовитѣ чернѣ прѣсть.

Кога говоримъ просто *черна прѣсть*, нѣе вси рѣзумѣваемы плодовитѣ-тѣ чернѣ прѣсть. Черна-та прѣсть колько-то и да е най-харна-та отъ всички другы строеве, пакъ само гола черна прѣсть не чини и не поноси на растенія-та. Сама-та черна прѣсть не е толкова сбита и не ся слѣпна та и кореніе-то у неѣ не можѣть цврѣсто да ся захванѣть; това е причина-та, дѣ-то на такъвъ земѣ зимнины-ты замѣ лесно загинвать отъ студѣ. Отъ другѣ странѣ на голѣ чернѣ прѣсть посѣто-то расте много буйно та заглѣхва и обыкновенено полѣга, а оттова става голѣма тицета.

Отъ казано-то ся разбира, че за сѣеніе най-харна земя ще е оная земя, у коѣ-то има чернѣ прѣсть, размѣсена съ пѣсчливѣ прѣсть прави ѣж по-малко сипкавъ, и оттова и по-сбитѣ; а пакъ тяжкѣ-тѣ и жилавъ-тѣ глинѣ прави по-прѣхкѣ и по-ровкѣ. И така отъ примѣсенѣ-тѣ чернѣ прѣсть и пѣсчлива-та и глинава-та земя става такъва, какво-то най-добрѣ поноси на растенія-та.